

“ผู้สืบสานภูมิปัญญา
เครื่องเงินโบราณแห่งลานนา”

เครื่องเงิน

นางสาวประทีน ศรีบุญเรือง

อายุ : 56 ปี

ที่อยู่ : 78/11 ถนนวิวาลัย ตำบลหลายยา อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงใหม่ 50100

โทร : 098-796-9849

เครื่องเงิน ภาชนะเครื่องใช้ในอดีตที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวไทเขิน ในการนำเอาไม้ไผ่พื้นบ้านที่เป็นวัสดุหาง่ายมาสานขึ้นโครง ยาด้วยดิน และยางรักเพื่อให้ได้ความหนาและสร้างลวดลายอันวิจิตรตรงตาม ในแบบ ลายรดน้ำ ปิดทอง รวมถึงการขุดลายแบบดั้งเดิม “ครูประทีน ศรีบุญเรือง” ผู้สืบเชื้อสายชาวไทเขินแห่งบ้านนันทาราม ถนนวิวาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ภูมิใจในการสานต่อองค์ความรู้จากบรรพบุรุษแต่ครั้งโบราณให้งาน หัตถศิลป์เครื่องเงินยังคงเอกลักษณ์อันทรงคุณค่ามาจนถึงปัจจุบัน

ครูประทีนเรียนรู้การทำเครื่องเงินจากคุณพ่อคุณแม่ตั้งแต่วัยเด็ก หรือ กล่าวได้ว่ามีเครื่องเงินเป็นเพื่อนเล่นในวัยเยาว์ก็ว่าได้ แม้ช่วงชีวิตหนึ่ง ได้หันเหเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ทำให้ต้องว่างเว้นการทำเครื่องเงินไป แต่สุดท้ายก็ได้กลับมาช่วยงานที่สาว คือ ครูประเทือง สมศักดิ์ ครูศิลป์ ของแผ่นดิน สาขาเครื่องรัก ปี 2557 ในการสืบทอด สานต่อภูมิปัญญา แห่งลานนาอย่างดงามตามกรรมวิธีการทำเครื่องเงินแบบดั้งเดิม ที่ขึ้น โครงจากไม้ไผ่สานเป็นรูปทรงต่าง ๆ เช่น โถใส่ของ พานรอง ชั้นน้ำมันต์ ชามโอ จากนั้นนำยางรักมาผสมด้วยเกลือ ดินท้องถิ่น ทำให้ทั่วเพื่อ อุดรูโครงไม้ที่ขึ้นไว้ แล้วนำมาขัดให้เรียบ ตามด้วยสุมกผสมยางรักและ ทาร์กอีกถึง 4 ชั้นเพื่อให้มีความหนา จากนั้นลงรักเงา สุดท้ายขุดลาย ปิดทอง หรือ เขียนลาย ซึ่งต้องใช้ทักษะเชิงช่างในการขุดลายและ เขียนสีโดยไม่มีกร่างแบบ

เครื่องเงินที่มีคุณภาพต้องใช้เนื้อรักชั้นดีจะได้รักที่เงางาม ช่วยให้
ลายชุดที่แสดงออกถึงทักษะฝีมือเชิงช่างที่ชำนาญและประณีต
ดูโดดเด่น ปัจจุบันครุประทีนมีการปรับประยุกต์งานด้วยการนำ
โครงภาชนะที่ทำจากไม้มะม่วงมากลึงเพื่อความสะดวก อีกทั้งเพิ่ม
เทคนิคการขุดลายพื้นทีสี พร้อมกับการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่รองรับ
ตลาดนักท่องเที่ยว เช่น ตลับใส่ของ กล้องใส่เครื่องประดับ เป็นต้น

ปัจจุบันการตอบรับตลาดเครื่องเงินแม้จะซบเซาลง แต่ครุประทีน
ยังมุ่งมั่นสานต่อภูมิปัญญาล้ำค่านี้ไว้ ลวดลายดั้งเดิมต่างๆ ยังคง
อวดโฉมผ่านสีแดงชาดและสีดำขลับของยางรัก บนรูปทรงของภาชนะ
และเครื่องใช้ไม้สอยที่หลากหลาย เพื่อสร้างช่องทางของตลาดใน
ปัจจุบันให้กว้างขึ้น และได้นำความรู้นี้ส่งต่อให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
พร้อมให้คำแนะนำและคำปรึกษา เพื่อสร้างคุณภาพงานเครื่องเงิน
ให้โดดเด่นยิ่งขึ้น นำพาเครื่องเงินแห่งล้านนาให้คงอยู่คู่กับแผ่นดิน
ไทยสืบไป

เขียนหมาก(โครงไม้ไผ่)
เทคนิคลงรักปิดทอง (ลายดอกสาละ)

ด้วยทักษะประสบการณ์ ครุประทีนได้สร้างสรรค์งานขุดลายที่เป็นลาย
เอกลักษณ์ซึ่งต้องใช้ความชำนาญเฉพาะตัวตามแบบลวดลายดั้งเดิม ได้แก่
ลายดอกชบา ลายดอกกระถิน ลายแบบหัวนาค ซึ่งบ่งบอกถึงทักษะฝีมือ
อันประณีต นอกจากนี้ยังอนุรักษ์วิธีการวาดลายแบบโบราณ คือ การลงรัก
ปิดทอง และลายรดน้ำที่ยังคงเขียนลายด้วยพู่กัน ลงรักและปิดทองตาม
แบบโบราณ ส่วนใหญ่จะเป็นลายไทยโบราณ ได้แก่ ลายกนก ลายดอกสาละ
ลายในเรื่องรามเกียรติ์ ลายในวรรณคดีต่างๆ ลายเหล่านี้จะมีความละเอียด
วิจิตรบรรจง กว่าจะได้เห็นเป็นเครื่องเงินนั้นต้องผ่านขั้นตอนที่หลากหลาย
จนได้เป็นงานหัตถกรรมเครื่องเงินอันทรงคุณค่า

โก๊ะเก็บของ(โครงไม้ไผ่)
เทคนิคแบบขุดลายพื้นทีสี (ลายดอกแก้ว)

“อยากทำเครื่องเงินนี้ตลอดไป
ทำด้วยใจรัก จนกว่าจะทำไม่ได้
อยากสอนลูก สอนหลาน
ให้รักษาวัฒนธรรม
ของชาวไทยเงินไว้ตลอดไป ”